

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului

învinuirea lui

Andrei Moșneaga
(art.196 alin.(1) Cod penal)

(Dosarul nr.1ra-20/2022)
(1-17118746-01-1ra-04012022)

Procedura judecării recursurilor depuse până la 01 septembrie 2023; Art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală (*versiunea până la 1 septembrie 2023*) – recursul procurorului este vădit neîntemeiat, deoarece nu menționează explicit erorile în aprecierea probelor care ar combate motivele esențiale invocate de instanța de apel.

5 septembrie 2024

Au judecat anterior cauza judecătorească

Prima instanță – Mihaela Grosu.

Curtea de apel – Maria Negru, Silvia Gîrbu, Alexandru Spoială, Xenofon Ulianoschi, Silvia Vrabii, Stelian Teleucă, Oxana Robu, Igor Mânăscuță, Marcel Juganari.

Curtea Supremă de Justiție – Vladimir Timofti, Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac, Victor Boico, Iurie Diaconu, Ion Guzun, Liliana Catan, Victor Burduh, Nicolae Craiu.

Textul corespunde originalului

Judecând în lipsa părților recursul în cauza penală privind învinuirea lui Andrei Moșneaga,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stella Bleșceaga, *Președinte,*

Vladislav Gribincea,

Ghenadie Eremciuc, *judecători,*

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Andrei Moșneaga s-a născut în anul XXXXX în r-nul XXXXX. El a fost acuzat, în temeiul art. 196 alin. (1) Cod penal, de cauzarea de daune materiale în proporții mari proprietarului prin abuz de încredere, fără însușire.

2. Andrei Moșneaga a fost apărat de avocatul Ian Dogotari.

3. În prima instanță cauza a fost examinată în procedură generală. La 10 mai 2018, prima instanță a încetat procesul penal de învinuirea lui Andrei Moșneaga în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

4. Cauza a fost trimisă la rejudecare de către Curtea Supremă de Justiție de două ori, ultima dată în vara anului 2020. La 22 septembrie 2021, instanța de apel a respins apelul avocatului Ion Buliga în interesele părții vătămate Dan Moșneaga, ca fiind nefondat, a admis apelul avocatului Ian Dogotari în interesele lui Andrei Moșneaga, a casat total sentința și a pronunțat o nouă hotărâre prin care Andrei Moșneaga a fost achitat deoarece fapta ultimului nu întrunea elementele infracțiunii. Acțiunea civilă înaintată de Dan Moșneaga a fost lăsată fără soluționare.

5. La 17 decembrie 2021, decizia Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2021 a fost atacată cu recurs de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Svetlana Țurcanu, în temeiul art.427 alin. (1), pct. 6) Cod de procedură penală.

6. Urmărirea penală în această cauză a fost pornită la 27 martie 2014, iar cauza penală a fost transmisă în instanța judecată la 29 mai 2017. Prima instanță a examinat cauza în perioada 30 mai 2017 – 10 mai 2018. Instanța de apel a examinat cauza în perioadele de timp: 11 iunie 2018 – 21 noiembrie 2018; 23 august 2019 – 12 noiembrie 2019 și 24 iulie 2020 – 22 septembrie 2021. Instanța de recurs a examinat cauza în perioadele de timp: 28 ianuarie 2019 – 16 iulie 2019 și 3 februarie 2020 – 2 iunie 2020.

7. Dosarul a ajuns în instanța de recurs la 04 ianuarie 2022, fiind repartizat aleatoriu completului de judecată Ghenadie Plămădeală, Galina Stratulat și Nina Vascan. Din motivul demisiei judecătorilor nominalizați, la 25 mai 2023, cauza penală a fost repartizată completului de judecată Sergiu Daguța, Ghenadie Eremciuc și Boris La 13 decembrie 2023, judecătorul Sergiu Daguța a fost înlocuit

cu judecătorul Igor Mînăscurtă, iar la 19 decembrie 2023, în temeiul admiterii declarației de abținere, judecătorul Igor Mînăscurtă a fost înlocuit cu judecătorul Aliona Donos. La 04 aprilie 2024, a fost modificat din nou completul de judecată în Boris Talpă, Ghenadie Eremciuc și Lilia Roic–Botezatu. Din cauza demisiei primului judecător, la 01 iulie 2024, locul acestuia în complet a fost luat de judecătorul Stella Bleșceaga.

ÎN FAPT

8. Andrei Moșneaga a fost învinuit că, la 29 mai 2013, a dat în subarendă lui Dan Moșneaga un iaz cu suprafața de 24,4 ha, situat în s. Scoreni r. Strășeni. La 05 iunie 2013, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul că în acest iazul s-ar afla pește puiet din specia „*carp*”, cu cantitatea de 2.000 kg, inculpatul l-a determinat pe Dan Moșneaga să-i transmită suma de 5.000 euro pentru valoarea peștelui din iaz, și 1.000 euro pentru utilizarea năvodului, vagonului și a bărcilor pentru o perioadă de cinci ani. La acea dată, 6.000 euro era echivalentul sumei de 96.850,40 lei. La sfârșitul lunii octombrie - începutul lunii noiembrie 2013, Dan Moșneaga a constatat prin tragerea năvodului că în iazul luat în subarendă, lipsește pește, în special cel din specia „*carp*”. Andrei Moșneaga este acuzat că, știind cu certitudine că în iaz nu se află pește în cantitate de 2 000 kg, intenționat l-a indus în eroare pe Dan Moșneaga și l-a determinat să accepte luarea iazului în subarendă, cu asumarea obligațiunii de a achita plata de arendă Primăriei satului Scoreni și achitarea sumei de 6.000 euro. Prin aceasta el i-a cauzat părții vătămate o daună materială de 96.850,40 lei, care depășește valoarea de 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate pentru anul 2013, adică constituie proporții mari. Acțiunile lui Andrei Moșneaga au fost încadrate în temeiul art. 196 alin. (1) din Codul penal.

9. La 10 mai 2028, Judecătoria Strășeni a încetat procesul penal de învinuirea lui Andrei Moșneaga în legătură cu expirarea termenului de tragere la răspundere penală. Acțiunea civilă a fost acceptată în partea solicitării lui Dan Moșneaga de încasare a prejudiciului material cauzat, iar în partea solicitării încasării prejudiciului moral acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

10. La 22 mai 2018, apărătorul Ian Dogotari, în interesele lui Andrei Moșneaga, a depus apel și a solicitat casarea sentinței primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Andrei Moșneaga să fie achitat din lipsa faptei infracțiunii și deoarece fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (1) din Codul penal. La 24 mai 2018, și avocatul Ion Buliga, în interesele părții vătămate Dan Moșneaga, a depus apel și a solicitat casarea parțială a sentinței primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea civilă.

11. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2018, a fost respins ca nefondat apelul avocatului Ion Buliga în interesele părții vătămate Dan Moșneaga și a fost admis apelul avocatului Ian Dogotari în interesele lui Andrei Moșneaga, s-a casat parțial sentința, în partea încetării procesului penal și a fost

pronunțată în această parte o nouă hotărâre prin care s-a încetat procesul penal în privința lui Andrei Moșneaga în baza art. 196 alin. (1) Cod Penal, în legătură cu prezența altor circumstanțe care exclud pornirea urmăririi penale.

12. La 11 ianuarie 2019, procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vladislav Harti, a depus recurs ordinar împotriva deciziei din 21 noiembrie 2018, solicitând casarea integrală a acesteia și menținerea sentinței primei instanțe fără modificări. La 16 ianuarie 2019, și apărătorul Ian Dogotari, în interesele lui Andrei Moșneaga, a depus recurs și a solicitat casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Andrei Moșneaga să fie achitat. La 18 ianuarie 2019, și avocatul Ion Buliga, în interesele părții vătămate Dan Moșneaga, a depus recurs și a solicitat casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie menținută soluția primei instanțe în latura penală și admiterea integrală a acțiunii civile depuse.

13. La 16 iulie 2019, Curtea Supremă de Justiție a admise toate recursurile depuse, a casat decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2018 și a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel.

14. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2019, au fost admise apelul avocatului Ian Dogotari în interesele lui Andrei Moșneaga, apelul comun al avocatului Ion Buliga și al părții vătămate Dan Moșneaga, a fost casată integral sentința atacată și a fost pronunțată o nouă hotărâre prin care Andrei Moșneaga a fost recunoscut culpabil de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 196 alin. (1) Cod Penal, și a fost liberat de pedeapsă penală în legătură cu intervenirea prescripției conform art. 60 alin. (1), lit. a) din Codul penal. De asemenea, instanța a admis parțial acțiunea civilă și a dispus încasarea din contul lui Moșneaga Andrei în beneficiul lui Moșneaga Dan a 32.000 lei cu titlu de prejudiciu material și 25.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

15. La 12 decembrie 2019, procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic, a depus recurs împotriva deciziei din 12 noiembrie 2019 și a solicitat casarea integrală a acesteia și menținerea sentinței primei instanțe fără modificări. La 02 ianuarie 2020, avocatul Ian Dogotari, în interesele lui Andrei Moșneaga, a depus recurs și a solicitat casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Andrei Moșneaga să fie achitat.

16. La 02 iunie 2020, Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție a admis toate recursurile, a fost casată total decizia Curții de Apel Chișinău din 12 noiembrie 2019 și a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel.

17. La 22 septembrie 2021, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău a respins apelul avocatului Ion Buliga în interesele părții vătămate Dan Moșneaga ca fiind nefondat, iar apelul apărătorului Ian Dogotari în interesele lui Andrei Moșneaga a fost admis. Instanța a casat integral sentința și a fost pronunțată o nouă hotărâre prin care Andrei Moșneaga a fost achitat în temeiul art. 390 alin. (1), pct. 3) din Codul de procedură penală, deoarece fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii. Acțiunea civilă a fost lăsată fără soluționare.

18. La 17 decembrie 2021, decizia din 22 septembrie 2021 a fost atacată cu recurs de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Svetlana Țurcanu, în temeiul art.427 alin. (1), pct. 6) din Codul de procedură penală. Procurorul nu a fost de acord cu motivarea instanței de apel referitor la aprecierea mijloacelor de probă, criticile invocate fiind axate în exclusivitate pe faptul că instanța de apel și-a motivat soluția doar pe unele argumente preluate selectiv și că nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul procurorului.

19. La 4 ianuarie 2022, Curtea Supremă de Justiție a solicitat părților de a depune referinței la recurs, însă ls dosar nu a fost depusă nicio referință.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

20. Articolul 3 Cod de procedură penală prevede următoarele:

„Articolul 3. Acțiunea legii procesuale penale în timp

(1) În desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.

(2) Legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile ei, în perioada de tranziție la o nouă lege procesuală penală, pot rămâne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă. Caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă.”

21. Modul de examinare a recursurilor împotriva deciziilor instanțelor de apel a fost modificat prin Legea nr. 246/2023, în vigoare din 1 septembrie 2023. Conform art. XI alin. (3) al acestei legi:

„(3) Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

22. Cererea de recurs a fost depusă până la 1 septembrie 2023. La acea dată, partea relevantă a art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală era următoarea:

„(1) Hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeiuri:

...

6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;”

23. Articolul 434 Cod de procedură penală prevede următoarele:

„Articolul 434. Limitele judecării recursului

Judecând recursul, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii atacate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 427.”

24. Conform art. 466 alin. (3) din Codul de procedură penală, hotărârea instanței de apel rămâne definitivă la data pronunțării acesteia.

25. Articolul 196 alin. (1) din Codul penal, la momentul săvârșirii infracțiunii, prevede următoarele:

„Cauzarea de daune materiale în proporții mari proprietarului prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire, se pedepsește cu amendă în mărime de până la 550 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

26. Recursul examinat a fost declarat în termenul de 30 de zile de la pronunțarea deciziei motivate a instanței de apel, adică a fost depus în termen. Examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție trebuie să răspundă la întrebarea dacă, în circumstanțele concrete ale acestei cauze, soluția de achitare a inculpatului justifică admiterea recursului.

27. Conform sensului art. 3 alin. (1) Cod de procedură penală, judecătorul emite actul de dispoziție conform legii procesuale penale în vigoare la ziua emiterii lui. Alin. (2) al aceluiași articol permite caracterul ultraactiv al legii procesual - penale, însă doar cu condiția că caracterul ultraactiv este prevăzut de legea nouă. Legea nr. 246/2023, în vigoare din 1 septembrie 2023 (a se vedea paragraful 21), a schimbat fundamental temeiurile și procedura de judecare a recursurilor împotriva deciziilor instanței de apel, iar această legea conține o normă de acordare a caracterului ultraactiv al prevederilor abrogate prin Legea 246/2023, însă norma în cauză se referă doar la temeiurile de recurs. Prin urmare, toate celelalte schimbări aduse procedurii de examinare a recursurilor prin Legea nr. 246/2023, inclusiv cele privind admisibilitatea recursului, limitele judecării recursului și decizia instanței de recurs, se vor aplica și recursurilor care au fost declarate până la 1 septembrie 2023.

28. Art. 434 Cod de procedură penală prevede că instanța de recurs verifică „legalitatea hotărârii atacate” doar „în limitele invocate în recurs”. Această prevedere nu permite instanței de recurs să admită recursul din alte considerente decât cele invocate în recurs. De asemenea, ea nu permite instanței de recurs să verifice oportunitatea unei soluții judecătorești date de instanța de fond sau apel, atât timp cât aceasta este legală.

29. Recursul a fost depus în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) din Codul de procedură penală, iar acest temei se referă la motivarea deciziei instanței de apel. El conține cinci situații distincte:

- a) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel;
- b) hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția;

- c) motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii;
- d) dispozitivul hotărârii este expus neclar;
- e) instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția.

30. Recurentul menționează că toate din cele cinci situații prevăzute în temeiul de la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală sunt aplicabile prezentei cauze, însă din motivarea recursului rezultă că el nu se referă la situațiile a)-e) al paragrafului precedent. Completul de judecată deduce din argumentele invocate în recurs că, deși recurentul invocă faptul că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul procurorului, acesta nu specifică concret asupra căror motive instanța de apel a omis să se pronunțe.

31. Completul de judecată notează că împotriva sentinței primei instanțe a depus apel doar apărătorul Ian Dogotari, în interesele acuzatului Andrei Moșneaga, și avocatul Ion Buliga, în interesele părții vătămate Dan Moșneaga. Procurorul nu a depus apel în care să fi invocat motivele la care se referă în recurs. În recurs se invocă în termeni generali faptul că instanța de apel nu a supus verificării probele prezentate în sprijinul acuzării, însă nu specifică asupra căror probe instanța nu s-a expus. Procurorul mai susține că completul de judecată a apreciat mijloacele de probă în defavoarea acuzării și că aceasta și-a bazat soluția doar probele în opinia căreia dovedesc nevinovăția inculpatului. Acuzarea a considerat nemotivată soluția instanței de apel, deoarece prin declarațiile părții vătămate și ale martorului Victor Staver s-ar demonstra vinovăția lui Andrei Moșneaga.

32. Completul de judecată reiterează opinia instanței de apel că, în versiunea acuzării, Andrei Moșneaga ar fi înșelat victima privind existența puietului de pește de tipul „*carp*”, determinându-l astfel la încheierea unui contract de subarendă și asumarea obligației de de achitare a plății pentru arendă Primăriei satului Scoreni, iar fapt a fost calificată conform art. 196 din Codul penal. Potrivit acuzării, urmările prejudiciabile obligatorii pentru întrunirea laturii obiective a componentei de infracțiune a reprezentat suma de bani de 6000 euro. Victima insistă că, *de facto*, această sumă a fost însușită de către Moșneaga Andrei. Instanța de apel nu a reținut calificarea efectuată de instanța de fond a acțiunilor lui Andrei Moșneaga conform art. 196 din Codul penal. Cu adevărat, dacă se susține că cei 6.000 euro au fost însușiți de către inculpat, fapta nu putea fi calificată conform art. 196 din Codul penal, deoarece această componentă de infracțiune exclude însușirea.

33. Instanța de apel a luat în considerare și poziția a cinci martori, care au confirmat plasarea în primăvara anului 2013 în iaz a puietului de pește, inclusiv din speciile „*carp*” și „*fitofag*”. Ei au confirmat că, după încheierea contractului de subarendă, apa din iaz s-a revărsat, ceea ce putea duce la revărsarea peștelui. Ei au declarat și că administrarea iazului de către victimă a fost defectuoasă. Această versiune nu a fost verificată de acuzare și a fost interpretată de instanța de apel în favoarea acuzatului. Instanța de apel a mai menționat că contractul de subarendă a iazului și actul de predare-primire a iazului nu face referire la plata pentru puietul de pește sau pentru folosirea utilajului de către victimă. Instanța de apel de

asemenea a subliniat contradicțiile în declarațiile victimei și a unui martor în ceea ce privește modul de transmitere a celor 6.000 euro.

34. Motivele indicate în para. 31-33 susțin soluția de achitare. În recurs nu sunt menționate explicit erorile în aprecierea probelor care ar exclude această motivare. Mai mult, pagina. 5 a recursului procurorului face referire la constatarea vinovăției inculpatului „Țurcan Al.” în baza art. „191 alin. (5) Cod penal”. Această referire este în mod evident greșită și ar putea vorbi despre atenția insuficientă acordată de procuror întocmirii recursului. Completul reiterează cele menționate în para. 28, și anume că art. 434 Cod de procedură penală nu permite instanței de recurs să admită recursul din alte considerente decât cele invocate în recurs.

35. Instanța de recurs mai reiterează că simplul fapt al dezacordului cu motivarea instanței de apel nu cade sub incidența art. 427 alin. (1) pct. 6) al Codului de procedură penală, iar temeiul prevăzut la para. 29 lit. a) ar trebui interpretat ca obligând instanța de apel să combată convingător toate argumentele din apel care, dacă ar fi admise, ar schimba soluția instanței. El nu poate fi interpretat ca obligând instanța să combată argumentele care nu pot avea vreun efect asupra soluției. Acesta este și standardul de motivare impus de art. 6 din CEDO (a se vedea hotărârile CtEDO *Moreira Ferreira v. Portugalia* (nr. 2), 2017, § 84; *S.C. IMH Suceava S.R.L. v. România*, 2013, § 40).

36. Din considerentele menționate mai sus și având în vedere motivarea instanței de apel, recursul nu se încadrează în temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală (în redacția de până la 01 septembrie 2023).

37. Din motivele expuse *supra*, în conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 3) din Codul de procedură penală,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul procurorului în Procuratura de circumscripție Chișinău, Svetlana Țurcanu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2021.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stella Bleșceaga

Judecători

Vladislav Gribincea

Ghenadie Eremciuc